

pore, quod potest, operatur rectum; *vadit in domum suam*, dum inter conscientiam suam, quæ est *domus ejus*, opus bonum abscondit, dicens cum Paulo apostolo: *Gloria nostra hæc est, testimonium conscientiae nostræ* (*II Cor. 1, 12*).

Et surrexit, et abiit in domum suam. Duo posuit, *surrexit et abiit*, et medium illud, quod alius evangelista commemorat, intermisit. Dicit enim evangelista aliud quod *surgeus tolleret lectum* **880** *in quo jacebat*, et sic abiret in domum suam (*Marc. 11, 12*). Per hoc, quod duo posuit, et medium tacuit, puto hoc significari quod homo ille qui a ruina superbie surrexit, et cor humile ad Deum erexit et in domum suam abiit, hoc est, intra conscientiam suam bona abscondendo soli Deo appetit placere, medium illud, id est bona opera sua, quasi nulla sint, se in humilitate debet continere, et de his tacere. Dum sic homo profecerit, et eo ordine, sicut diximus, processerit, fit laus et glorificatio quedam in homine, de qua subjungitur:

Videntes turbæ timuerunt, et glorificaverunt Deum, qui dedit potestatem talem hominibus. Turbæ istæ sunt sensus hominis per humilem pœnitentiam turbati, qui post ita omnia trepidare et timere incipiunt timore sancto, timore casto, omnique reverentia se subdere Creatori suo, illum glorificantés, *qui dedit potestatem talem hominibus.* Qualem potestatem? Tam utique, qualem audivimus, quia vere magna est potestas, cum liberati a peccatis remissione peccatorum donabimur, cum surgentes per bonam et laudabilem vitae operationem, in humili conscientia nihil boni aut virtutis nos egesse aestimamus, omni devotione et humilitate Dominum Deum glorificantés, qui gloriatur solus gloriosus et excelsus per immortalia sæcula sæculorum. Amen.

881 HOMILIA LXXXIX.

IN DOMINICAM XX POST PENTECOSTEN PRIMA.

Simile est regnum cœlorum homini regi, qui fecit nuptias filio suo. (*Matth. xxii.*)

Licet cœlorum regnum multas in sanctis Scripturis significaciones habeat, tamen in præsenti loco fidèlem quamlibet animam non inconvenienter significat, quæ homini regi, æterno Patri videlicet cuncta regenti, similis efficitur, quando in baptismō ab originali, aut post baptismum ab actuali peccato humiliiter pœnitendo abluitur. Tunc revera rex semipiternus, Deus Pater, summo regi, *Filio suo*, veras nuptias facit ac præparat, dum, sicut jam diximus, aut per baptismi gratiam, aut per veram pœnitentiam animas salvandorum sibi conjungit et consociat, istos etiam ad cœlestes nuptias tripli invitat vocatio-ne, hoc est natura, doctrina et gratia. Quæ autem prima sit vocatio, consequenter præsens innuit parabola.

Et misit servos suos vocare invitatos ad nuptias. Per servos in prima vocatione missos, intelligere non incongrue possumus naturales sensus nostros. Nam ipsa natura quemlibet docet hominem, qualiter sequi et cognoscere debeat Deum factorem suum, *Oannis quippe creatura irrationalis inclinatis vulti-*

A bus incedens terram aspicit, nil de cœlestibus sc̄elē vel cogitare novit. Homo vero erecto corpore gradiens, statu suo, habitu, et incessu denuntiat, quod ad ea, quæ sursum sunt, cor et sensus suos habere debeat, et sicut erecto corpore stat et ambulat, ita se a terrenis ad cœlestia corde et animo erigat. Sed quia pene omnis homo hanc primam vocationem naturæ contemnit, et ad nuptias cœlestes, ad quas per naturam vocatus est, venire negligit, consequenter ipsa Veritas subjungens ait:

Et noluerunt venire. Nolle istud pene omnibus est commune, eo quod **882** paucissimi, proh dolor! inveniantur, qui post remissionem originalis peccati, quod in baptismo deletum est, actualibus peccatis non involvantur. Itemque pauci sunt, qui post conversionem et pœnitentiam actualium peccatorum ita se custodiant, ut ad eadem aut actione aut voluntate aliquando non redeant. Et ideo recte dicitur valet de his omnibus, quod naturaliter vocati venire nolunt ad nuptias. Nam quandiu ea quæ carnis sunt, quærunt, sapiunt ac diligunt, ad cœlestes nuptias venire nolunt. Postquam vero primam vocationem, quod est natura, hoc modo, ut dictum est, neglexint, secundam vocationem, quod est doctrina, benignus et præpotens iste rex, quos ad vitam prædestinavit, invitare non desinit. Unde sequitur:

Iterum misit alios servos, dicens: Dicite invitatis! **C** Ecce prandium meum paravi. Per servos iterum missos doctores ac prædicatores intelligere possumus, qui invitatis ad nuptias verbo et exemplo annuntiant, quo labore, quo studio ad easdem nuptias pervenire debeat. Et quia non tacendo, sed dicens prædicatio maxime exerceri solet, beno conuenire videtur ipsis prædicatoribus veritatis hoc, quod subiectum est, dicite invitatis. Dicite, inquam, id est prædicationi diligentius insistite, animos audentium ad meliora excitate, prandium, quod paravi, hoc est, cœlestia Scripturarum mysteria his quos invitavi annuntiate.

Tauri, inquit, mei et altilia occisa, et omnia parata sunt, venite ad nuptias. Per tauros et altilia Patres Veteris ac Novi Testamenti non incongrue intelligere possumus, quorum laudabilem, quandiu in corpore vixerunt, conversationem **883** dum audiimus vel legimus, spiritales virtutum epulas, quibus reficiamur, ex illorum imitatione accipere valeamus. Nam in factis et dictis sanctorum parata sunt omnia bona simul et mala, bona scilicet, quæ diligamus et appetamus, mala, quæ omnimodo devitemus vel evanescamus.

Item alio modo per tauros et altilia intelligere valeamus prælatos et subditos, qui dum carnem suam, carnisque desideria in semetipsis mortificant, in illis et cum illis dignas sibi epulas Dominus parat. Nam dum salutem eorum esurit et sitit, sancta et justa opera ipsorum eum satiant assidua lacrymarum compunctione potum illi desiderabilem administrat. Et ideo quandoque illis dicturus erit in judicio: *Esurivi, et dedistis mihi manducare; sitivi, et dedistis mihi be-*

tero (*Matth. xxv, 35*). Inter tales utique prælatos ac subditos ibi parata sunt omnia animæ et corpori necessaria; ibi parata sunt bona, quæ faciant, et in humilitate custodian, dignamque pro his a Domino mercedem accipient. Ibi parata sunt mala, quæ si fecerint, aut se fecisse meminerint, quomodo pro his digne pœnitendo satisfaciant, ut mala ventura, quæ finem non habent, effugere valeant. Et cum omnes qui pie vivere volunt, parata hæc omnia, quæ diximus, illic inveniant, monet iterum et hortatur ut venire ad nuptias non differant. *Venite*, inquit, *ad nuptias*. Ac si dicat: Ecce nulla esse poterit excusatio, quin sine occasione, sine tarditate venire ad nuptias debeat, quia bonitate mea cuncta necessaria, omnia utilia paravi vobis.

Illi autem neglexerunt, et abierunt, alias in villam suam, alias vero ad negotiationem suam. Reliqui vero tenuerunt servos suos, et contumeliis affectos occiderunt. Venire quippe ad nuptias invitantis Domini renunt, quid gressum mentis in via humilitatis ponere nolunt. Sed e contrario *villam suam*, quod est honores; *negotiationem*, quod est favores; *contumelias*, quod est voluptates, querunt et diligunt. Et ut hæc omnia aptius intelligi possint, singula per ordinem exponenda sunt.

Et abierunt, inquit, alias ad villam suam, alias vero ad negotiationem suam. Hæreditaria quippe possessio *villæ magnus honor videtur esse possessori suo*. Et ideo non inconvenienter per *villam* intelligere valemus transeuntes **884** hujus mundi honores. *Abire in villam suam* quoddammodo dicitur, qui honoribus præsentis vitæ extolli et elevari non veretur. Qui dum sic in villam suam abire honoribus inflatus non metuit, *abire* etiam *ad negotiationem suam* incipit. Abire namque *ad negotiationem suam* dicitur, qui pro bonis operibus, quæ fecerit, humanos favores querit et appetit. Nam periculosa valde negotiatio est, dum quis pro inani humani favoris gloria æternæ retributionis commutaverit præmia. Sequitur:

Reliqui vero tenuerunt servos ejus, et contumeliis affectos occiderunt. Postquam sic, ut prædictum est, in villam suam, et in negotiationem suam abierunt, postquam honoribus et favoribus humanis ultra modum delectari coeperint, sit plerumque, ut etiam nervos suos, hoc est proprios sensus suos teneant, et contumeliis, id est voluptatibus affectos occidunt. Nervos quidem suos, quod est sensus suos, *tenent*, id est teneri faciunt voluptatibus consentiendo; efficiunt contumeliis, voluptatibus subjacendo, occidunt in voluptatibus perseverando. Non incongrue voluptas contumelie comparatur, quia magis ignominiosa nulla esse valet contumelia, quam immoderata carnalis voluptatis concupiscentia. Verumtamen hos tales, elatos videlicet honoribus, delectatos favoribus, subjectos voluptatibus miserator Dominus nequaquam deserit, sed tertia vocatione, id est internæ visitationis gratia invitare eos non despicit. *Vnde sequitur*:

Rex autem, cum audisset, tratus est, ei missis exercitibus perdidit homicidas illos, et civitatem illorum succedit. Rex enim iste Rex sempiternus, qui in exordio evangelii legitur nuptias fecisse filio suo, non in ira vindictæ, sed in ira bona, in ira scilicet sua, quam propheta expostulat dicens: *Exsurge, Domine, in ira tua* (*Psal. vii, 7*), tunc misericorditer irascitur, quando pro peccatis et vitiis, quæ commisit, hominem peccatorem salubriter sibi metipsi iratum facit, quod videlicet primam ac secundam vocationem, hoc est naturam et doctrinam, sicut prænotavimus, audire contempserit, quod multis malis diu involutus regnum corporis sui et animæ **885** non bene, non recte disposuerit. Quæ, dum per tertiam vocationem, hoc est per gratiam internæ inspirationis audire merebitur juxta vocem Psalmistæ dicens: *Irascimini, et nolite peccare* (*Psal. iv, 5*), utiliter ac salubriter sibi metipsi irascitur, et quidquid nequier se perpetrasse meminerit, salubri vindicta in semetipso ulciscitur.

Et missis, inquit, exercitibus perdidit homicidas illos, et civitatem illorum succedit. Mittit Rex ille clemens et benignus in cor hominis bene irascentis exercitus suos, diversos, inquam, compunctionis et pœnitentiæ motus, quibus perdit ac perimit homicidas illos, carnales scilicet delectationes et concupiscentias, quæ in animabus voluptuose viventium lethale nonnunquam exercent homicidium. *Et civitatem illorum succedit.* Postquam homicidæ jam dicti perimuntur, civitas illorum, quod est cor humanum, igne sancti Spiritus succeditur. De quo igne ipse Dominus alibi dicit: *Ignem veni mittere in terram, et quid volo, nisi ut ardeat?* (*Luc. xii, 49*.) Ignis sancti Spiritus, dum in terram, id est cor terrena sapiens ac diligens mittitur, postpositis terrenis omnibus ardore divinæ charitatis accenditur. Unde sequitur:

Tunc ait rex servis suis. Nuptiae quidem paratae sunt, sed qui invitati erant, non fuerunt digni. Rex iste utiliter sibi metipsi, ut diximus, iratus, igne divini amoris succensus et illuminatus, servos suos, exteriiores ac interiores sensus suos, quos jam bene ac sapienter regere novit, ad meliora et utiliora inhortans ait: *Nuptiae quidem cœlestes paratae sunt non solum per baptismi regenerationem, verum etiam per bonam spiritalis vitæ conversationem.* Sed qui invitati erant, spiritus meus, anima et corpus, indignos nos propria negligentia fecimus, ne ad has perveniremus nuptias. Nunc vero hoc unicum mihi restat salutis consilium, recogitare in amaritudine animæ meæ tempus vitæ meæ in vanitate consumptum, juxta illud propheticum: *Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animæ meæ* (*Isai. xxxviii, 15*).

*Ite ergo ad exitus viarum, et quoscumque inveneritis, vocate ad **886** nuptias.* Vos, inquam, servi, omnes sensus mei, qui servire mihi ad iniuriam huc usque non timuistis, ite jam ante oculos mentis, mala, quæ commisistis revocando, ne non solum iniuriam peccatorum sed exitus finemque viarum iniuriam considerando, dies et annos, qui sine fructu

præterierunt, in contritione cordis recogitando, si forte culpa et negligentia transacti temporis aboleri valeat ante oculos districti judicis.

Et egressi servi ejus in via congregaverunt omnes quos invenerunt, malos et bonos, et implete sunt nuptiæ discubentium. Egrediuntur per bonam operationem saepe memorati servi illi, actusque suos malos et bonos congregant, malos, ut digna satisfactione pœnitentiant, bonos, ut non sibi sed Deo humiliter ascribant. Et sic congregata multitudine tam malorum quam bonorum operum implebuntur nuptiæ in humilitate discubentium. Nam spiritales implere nuptias aliter non possumus, nisi mala, que commisisimus, pœnitendo, aut bona, que fecimus, non nobis sed Deo ascribendo. Sequitur:

Intravit autem rex, ut videret discubentes, et vidit ibi hominem non vestitum nuptiali veste. Intrans rex coelestis præsentia majestatis sue, discubentes in humilitate videt et visitat, docet hominem interiorem nondum vestitum veste nuptiali, quomodo hanc eamdem vestem adipisci debeat. Sancti Patres et doctores per vestem nuptialem intelligendam esse dixerunt veram et perfectam charitatem, quod et nos credimus et intelligimus. Sed tamen subtiliori sensu non tantum eam charitatem, quæ exterius aut in divino servitio, aut in proximorum compassionē exhibetur, in veste nuptiali accipimus, verum etiam invisibilēm charitatem internæ suavitatis, quam tunc anima fidelis gustare merebitur, quando unus cum Deo spiritus efficitur.

Et non incongrue per vestem nuptialem interna suavitatis valet intelligi, quia sicut vestis nuptialis ornat et calefacit corpus hominis, sic divinæ suavitatis gratia hominem bonis operibus ornat exterius, et igne geminæ charitatis accendit interius. Quisquis ergo hanc eamdem vestem 887 nuptialem obtinere desiderat, verba invitantis Domini, quæ sequuntur, attendat:

Et ait illi: Amice, quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem? Cur amicum nominat, qui veste nuptiali vestitus non erat? Amicus est et non amicus. Amicus est per bonam conversionem et sanctam conversationem, et non amicus per intimi saporis suavitatem. Unde idem est, ac si dicat: Vide et considera quonam modo, quo ordine me vocante nuptias intraveris, quomodo me opitulante homicidas illos, carnales videlicet concupiscentias perdideras, quomodo civitas cordis tui succensa sit igne Spiritus sancti, et cum omnia bona haec tibi dederim, nunquid ignoras, quare veste nuptiali te non induerim?

At ille obmutuit. Pauca haec verba innunt, quod ideo vestem nuptialem non habuit, quia non, ut debluit, a strepitu tumultuantium cogitationum ante obmutuit, nec veraciter cum Propheta dicere potuit, obmutui, et humiliatus sum, et silui. (Psal. xxxviii, 3). Nunc vero, quia obmutuit, quia in humilitate sicut, ideo vestem nuptialem induit, id est aliquantulum internæ dulcedinis prægustare meruit, et ad

A quantam mox dignitatem pervenerit, evangelista consequenter insinuans ait:

Tunc ait rex ministris suis: Ligatis pedibus ejus ac manibus, mittite cum in tenebras exteriore; erit fletus et stridor dentium. Ad hunc sensum, quem modo exposuimus, non in ira, sed in misericordia hæc verba accipere debemus. Nam ministri, qui tunc ligatis pedibus, hoc est affectibus, et ligatis manibus, hoc est operibus, in tenebras exteriore cam mittuntur, spiritus angelici non incongruenter accipiuntur, quibus post adeptam vestem nuptialem anima bona committitur, quatenus intus a malis affectibus, et foras a pravis operibus fideli eorum ministerio per vineulum charitatis constringatur, et custodiatur, sic eam quodammodo in tenebras exteriore resmittant, ut omnes exteriore prosperitates seu adversitates contemnatur et despiciatur ut omnia exteriore vana et caduca oculis cordis ejus tenebrescant et vilescent, eique sola internæ visitationis gratia placeat et dulcescat.

888 *Ibi erit fletus et stridor dentium. Ibi, inquit ubi angelorum ministerio et suffragio ligatis per amorem Dei affectibus et operibus, in tenebras exteriore hoc modo, ut diximus, homo mittitur; ibi fletus, quod est assidua lacrymarum compunctio, et stridor dentium, quod est districta custodia cogitationum, competenter consequitur: ibi, dico, autem more supplicii, aut amore coelestis desiderii homo compunctus lacrymis mundatur et abluitur, ibi aeterna et districta custodia a vanis et illicitis cogitationibus cor hominis observatur et restringitur.*

Nec immerito per stridorem dentium custodia intelligenda est cogitationum. Nam sicut quis præ dolore stridens dentibus ipsos etiam dentes ad invicem constringit fortius, sic perfectus quisque fortis observantia cor suum custodiens in semetipso constringitur, quatenus divina visitatione jucundari et letificari interdum mereatur. Sequitur:

Multi enim sunt vocati, pauci vero electi. Multi vocati multi sunt pœnitentes, pauci electi pauci sunt contemplantes. Multi namque Deo miserante sunt, qui peccata sua lacrymis pœnitentiæ desinent ac diluunt, qui pro indulta peccatorum venia gratiarum actiones Deo humiliter referunt, et hoc modo ad nuptias, quo vocati sunt, pervenire contendunt; pauci vero sunt, qui vestiti sint veste nuptiali, qui digni sint contemplativæ dulcedinis gratia refici et letificari, qui sic voluntates et operationes suas vinculo perfectæ charitatis ligare, et cor suum a tumultu inutilium cogitationum custodire valeant, ut exteriæ cunctæ et visibilia perfecte contemnant ac despiciant. Nos vero, quoniam in numero electoram sive contemplantium compari non meruimus, inventre saltem in numero pœnitentium omni modo laboremus, quatenus gaudia æternæ beatitudinis, quæ obtinere per vitæ perfectionem non possumus, per veniam et humilem pœnitentiam adipisci valeamus. Quod ipse prestare dignetur, qui in Trinitate perfecta vivit et gloriatur per infinitum aeternam saeculorum. Amen.